

MIROSLAW DRYGAS

*Instytut Rozwoju Wsi i Rolnictwa PAN
w Warszawie*

EDWARD MATUSZAK

*Krajowe Centrum Doradztwa Rozwoju Rolnictwa i Obszarów Wiejskich
w Poznaniu*

POTRZEBY INFORMACYJNE OŚRODKÓW DORADZTWA ROLNICZEGO¹

W dobie nasilającej się globalizacji procesów gospodarczych i gwałtownego rozwoju technik informatycznych informacja staje się najcenniejszym dobrem. Posiadanie odpowiedniej informacji i w odpowiednim czasie staje się podstawowym warunkiem osiągnięcia sukcesu ekonomicznego na wysoce konkurencyjnych rynkach światowych.

Rola i znaczenie informacji w gospodarce rynkowej znajduje także coraz większe zrozumienie w Polsce, co znajduje coraz szersze odbicie w zachowaniach działających na rynku przedsiębiorców, w tym rolników.

Każdy podejmujący decyzje stara się przed ich podjęciem pozyskać możliwie najwięcej informacji ażeby maksymalizować korzyści lub/i minimalizować niekorzystne skutki podejmowanych decyzji. Dotyczy to decyzji w sprawach bieżących np. zakupów środków codziennego użytku ale także angażujących znaczne środki działań inwestycyjnych, których efekty mogą nastąpić po upływie dłuższego okresu czasu. W rolnictwie skutki większości podejmowanych decyzji ocenić można najczęściej po upływie dłuższego okresu czasu. Stąd zainteresowanie informacjami duże a zakres potrzeb informacyjnych obszerny.

Od początku wchodzenia rolnictwa w gospodarkę rynkową odczuwany jest w Polsce brak kompleksowego systemu informacji rolniczej. Brak ten odczuwany jest zarówno przez rolników jak i na różnych szczeblach podejmowania ważnych dla sytuacji w rolnictwie decyzji. Potrzeba zbudowania systemu informacji rolniczej postulowana była i jest przez Ośrodki Doradztwa Rolniczego,

¹ W artykule zaprezentowano wyniki badań ankietowych zrealizowanych przez autorów artykułu w ramach projektu badawczego nr 5 PO6J 005 16 pt.: „Kierunki rozwoju doradztwa rolniczego w Polsce do 2015 roku w procesie integracji z Unią Europejską”.

które uczestniczyły w tworzeniu obecnie funkcjonującej informacji rolniczej od samego początku. Ośrodki Doradztwa Rolniczego posiadają zasoby informacji i funkcjonujące kanały (sposoby) jej rozpowszechniania, dzięki którym dla wielu odbiorców – zwłaszcza rolników ale nie tylko – są ważnym źródłem informacji. Aby sprostać rosnącym oczekiwaniom odbiorców same gromadzą informacje z różnych dostępnych źródeł, co czyni je równocześnie odbiorcami informacji. Jako odbiorcy informacji mają określone potrzeby informacyjne, źródła pozyskiwania informacji i oczekiwania wobec instytucji i organizacji, które są dla nich, lub w ich opinii powinny być, źródłem informacji.

Poznanie potrzeb informacyjnych, źródeł pozyskiwania informacji, preferowanych form pozyskiwania informacji przez Ośrodki Doradztwa Rolniczego, było celem przeprowadzonych, w okresie od czerwca do sierpnia 2000 roku, badań ankietowych. Przygotowaną w tym celu ankietę otrzymały:

- 42 Ośrodki Doradztwa Rolniczego,
- 6 Regionalnych Centrów Doradztwa Rozwoju Rolnictwa i Obszarów Wiejskich (RCDRRIOW).

Odpowiedzi udzieliło 37 ODR i RCDRRiOW co stanowi 77% państwowych jednostek doradztwa rolniczego i czyni wyniki badań reprezentatywnymi w badanym zakresie. Sześć spośród analizowanych jednostek przekazało po kilka egzemplarzy ankiet wypełnionych przez wewnętrzne komórki organizacyjne (działy, zakłady). Razem wypełnione zostały 53 ankiety i wszystkie nadesłane odpowiedzi ankietowe zostały włączone do analizy.

Ankieta zawierała następujące pytania:

1. Jakiego rodzaju informacji Pana(i) instytucja najczęściej poszukuje?
2. Jakie informacje potrzebne w Pana(i) instytucji jest najtrudniej pozyskać?
3. Proszę wymienić instytucje (organizacje), z których zasobów (usług) informacyjnych Pana(i) instytucja korzysta najczęściej.
4. Proszę wymienić instytucje/organizacje, które ocenia Pan(i) najwyżej ze względu na jakość i użyteczność dostarczanych informacji:
5. Jakiego rodzaju informacji brakuje Pana(i) instytucji?
6. Jakie instytucje lub organizacje zdaniem Pana(i) powinny zbierać i dostarczać informacje (potrzebne) Waszej instytucji? – *(proszę wymienić)*.
7. W jakiej formie informacja byłaby najbardziej odpowiednia dla Pana(i) instytucji?
(proszę uszeregować w skali 1 – 5, gdzie 5 = najbardziej pożądana forma informacji)

pisana – broszura informacyjna

słowna – na zgłoszone zapotrzebowanie

- słowna – w trakcie cyklicznych spotkań informacyjnych
 telefonicznie
 na dyskietce
 za pośrednictwem internetu
 innej – jakiej?
8. Proszę określić jakiej tematyki będą dotyczyły w przyszłości potrzeby informacyjne Pana(i) instytucji:
9. Możliwość korzystania z informacji z zewnątrz instytucji jest/będzie w przyszłości dla dobrego funkcjonowania instytucji: (*proszę podkreślić i/lub dopisać*)
jest obecnie:	bez znaczenia	ważna	bardzo ważna
będzie w przyszłości:	bez znaczenia	ważna	bardzo ważna
10. Jak Pan(i) ocenia działalność Ośrodka Doradztwa Rolniczego w sferze informacji rolniczej?
 bardzo dobrze, dobrze, dostatecznie, niedostatecznie
11. Proszę o zgłoszenie uwag, propozycji ważnych Pana(i) zdaniem i dotyczących zagadnień podejmowanych w niniejszej ankiecie, które nie zostały ujęte w pytaniach.

Ankieta zawierała zarówno pytania otwarte jak i zamknięte. W aneksie do ankiety zamieszczony został, zawierający 40 pozycji, przykładowy spis obszarów informacyjnych. Respondenci korzystali z tego zestawu udzielając odpowiedzi na pytania Nr 1, 2, 5 i 8, dopisując równocześnie dodatkowe odpowiedzi według własnej opinii.

W dalszej części artykułu przedstawione zostały wyniki badań. Dla większej czytelności uzyskanych odpowiedzi zostały one pogrupowane według następujących kategorii informacji:

- informacje rynkowe,
- informacje z zakresu postępu w technologiach produkcji, wymagań jakościowych dotyczących produkcji i produktów rolnych,
- informacje z zakresu wspierania przedsiębiorczości,
- informacje prawne,
- informacje dotyczące dostosowywania rolnictwa do integracji z Unią Europejską,
- aktualne dane statystyczne dotyczące rolnictwa,
- różne.

Tabela 1

Potrzeby informacyjne państwowych instytucji doradczych

Wyszczególnienie	Liczba odpowiedzi *			
	A	B	C	D
Informacje rynkowe				
aktualne informacje o cenach i warunkach sprzedaży/skupu produktów rolniczych	36	14	8	12
aktualne informacje o cenach i warunkach zakupu środków do produkcji rolniczej	21	5	6	7
aktualne, wiarygodne prognozy rynków zbytu produktów rolnych	19	17	17	12
aktualne, wiarygodne prognozy cen na produkty rolnicze	18	14	8	12
informacje dotyczące skupu interwencyjnego przez Agencję Rynku Rolnego	16	3	—	—
informacje dotyczące lokalnych rynków produktów rolnych	10	3	—	—
aktualne ceny maszyn i narzędzi rolniczych	9	2	2	—
informacje rynkowe dotyczące warunków, wymagań i możliwości bezpośredniej sprzedaży produktów wytwarzanych w gospodarstwie	8	8	1	3
adresy producentów środków produkcji dla rolnictwa	7	2	—	—
wiarygodne informacje dotyczące zalet środków do produkcji rolniczej (pasze, nawozy, materiał hodowlany, środki ochrony roślin)	6	5	2	1
informacje dotyczące wiarygodności rynkowych kontrahentów	4	11	4	1
informacje z zakresu marketingu produktów rolnych	—	—	—	3
Informacje z zakresu postępu w technologiach produkcji, wymagań jakościowych dotyczących produkcji i produktów rolnych				
informacje dotyczące wymagań jakościowych dla produktów roślinnych	12	1	—	13
informacje dotyczące wymagań w zakresie budownictwa inwentarskiego	10	7	3	3
informacje dotyczące rolnictwa ekologicznego	10	1	1	—
informacje dotyczące wymagań jakościowych dla produktów zwierzęcych	9	—	—	14
informacje dotyczące wymagań w zakresie ochrony środowiska	9	2	—	7
informacje dotyczące wymagań w zakresie chowu i hodowli zwierząt	7	3	1	1
informacje dotyczące metod produkcji zapewniających wymaganą jakość produktów roślinnych	7	4	—	—
nowości technologiczne w produkcji rolniczej	7	4	6	11
informacje dotyczące metod produkcji zapewniających wymaganą jakość produktów zwierzęcych	6	4	—	—
Informacje z zakresu wspierania przedsiębiorczości				
aktualne informacje o możliwościach i warunkach pozyskania kredytów na rozwój gospodarstwa	25	2	—	6
informacje dotyczące uruchomienia dodatkowej/ innej działalności gospodarczej	17	10	7	10
informacje dotyczące funkcjonowania grup producentów	16	5	3	4
informacje dotyczące organizowania małej przetwórczości na obszarach wiejskich	10	8	3	12
informacje dotyczące planów/strategii/kierunków rozwoju województwa	8	4	8	3

Wyszczególnienie	Liczba odpowiedzi *			
	A	B	C	D
informacje dotyczące planów/strategii/kierunków rozwoju gminy	6	5	7	2
aktualne informacje o możliwościach i warunkach pozyskania korzystnych kredytów na cele infrastrukturalne (telefony, kanalizacja, wodociągi, drogi, itp.)	5	—	—	—
informacje dotyczące planów/strategii/kierunków rozwoju powiatu	5	5	7	2
możliwość pozyskania środków na rozwój obszarów wiejskich	2	1	3	14
informacje dotyczące planów zagospodarowania przestrzennego	—	—	4	—
dywersyfikacja produkcji rolniczej	—	—	—	7
aktywizacja ludności rolniczej	—	—	—	3
Informacje prawne				
informacje prawne /podatkowe, w tym ulgi podatkowe, funkcjonowanie różnych podmiotów gospodarczych, podatkowe (w tym VAT w rolnictwie), zakup i sprzedaż gospodarstwa, wynajmowanie gruntów rolnych	18	20	15	19
Dostosowanie do integracji z Unią Europejską				
wyniki negocjacji z UE dotyczące rolnictwa (wymagania jakościowe, limity produkcji, dostosowanie prawa do integracji z UE)	13	11	9	30
informacje dotyczące możliwości i warunków korzystania ze środków pomocowych Unii Europejskiej	32	18	9	19
Aktualne dane statystyczne dotyczące rolnictwa, zakładów przetwórczych w ujęciu województwa, powiatu, gminy				
struktura zasiewów, stan pogłowia, plony, wydajności jednostkowe, wielkość sprzedaży, liczba zakładów przetwórczych, zdolności produkcyjne zakładów przetwórczych, poziom bezrobocia	8	15	15	1
Różne				
informacje dotyczące podwyższania kwalifikacji/zmiany kwalifikacji zawodowych	6	4	2	3
prognozy rozwoju wsi i rolnictwa, polityka państwa wobec rolnictwa i wsi	5	2	6	—
informacje dotyczące pomocy dla uczących się dzieci/wyboru kierunku kształcenia	1	3	—	—
informacje dotyczące kompetencji poszczególnych instytucji pracujących na rzecz wsi i rolnictwa	1	3	—	—
warunki współpracy przygranicznej	—	1	—	—
nie mamy większych problemów z pozyskaniem informacji	—	1	—	—

*- liczba ankiet = 53

Zestawienie odpowiedzi na pytania:

1. Jakiego rodzaju informacji Pana(i) instytucja najczęściej poszukuje? – kolumna A.
2. Jakie informacje potrzebne w Pana(i) instytucji jest najtrudniej pozyskać? – kolumna B.
3. Jakiego rodzaju informacji brakuje Pana(i) instytucji? – kolumna C.
4. Proszę określić jakiej tematyki będą dotyczyły w przyszłości potrzeby informacyjne Pana(i) instytucji? – kolumna D.

Odpowiedzi zamieszczone w tabeli 1 wskazują na duże zróżnicowanie aktualnych i przyszłych potrzeb informacyjnych Ośrodków Doradztwa Rolniczego oraz dostępności do różnych informacji. Generalnie jednak – w poszczególnych kategoriach informacji – znajdują się informacje, które przez wiele ośrodków wskazane zostały jako:

- poszukiwane przez ODR i RCDRRiOW,
- trudne do pozyskania,
- brakujące i potrzebne w przyszłości.

W grupie informacji rynkowych informacjami takimi są:

- informacje o cenach i warunkach sprzedaży i skupu produktów rolniczych,
- informacje o cenach i warunkach zakupu środków do produkcji rolniczej,
- aktualne, wiarygodne prognozy rynków zbytu produktów rolnych,
- aktualne, wiarygodne prognozy cen na produkty rolnicze,
- informacje rynkowe dotyczące warunków, wymagań i możliwości bezpośredniej sprzedaży produktów wytwarzanych w gospodarstwie,
- informacje dotyczące wiarygodności rynkowych kontrahentów.

W grupie informacji dotyczących technologii produkcji rolniczej informacjami takimi są:

- informacje dotyczące wymagań jakościowych dla produktów zwierzęcych,
- informacje dotyczące wymagań w zakresie budownictwa inwentarskiego,
- nowości technologiczne w produkcji rolniczej,
- informacje dotyczące wymagań jakościowych dla produktów roślinnych,
- informacje dotyczące wymagań w zakresie ochrony środowiska.

W zakresie wspierania przedsiębiorczości wyróżnić można dwie grupy potrzeb a mianowicie:

1. Informacje służące wspieraniu rozwoju rolników i ich gospodarstw:
 - a) aktualne informacje o możliwościach i warunkach pozyskania kredytów na rozwój gospodarstwa,
 - b) informacje dotyczące funkcjonowania grup producentów.
2. Informacje dotyczące pozarolniczych form aktywności rolników i mieszkańców wsi:
 - a) informacje dotyczące uruchomienia dodatkowej/innej działalności gospodarczej,
 - b) informacje dotyczące organizowania małej przetwórczości/przedsiębiorczości na obszarach wiejskich,
 - c) informacje dotyczące planów/strategii/kierunków rozwoju województwa,
 - d) informacje dotyczące planów/strategii/kierunków rozwoju gminy.

Na brak informacji prawnych wskazywało ponad 30% ankietowanych. Odpowiedzi zamieszczone w ankietach pozwalają stwierdzić, że brak informacji w tym obszarze dotyczy różnych dziedzin. Generalnie skupiają się wokół problemów podatków, w tym także podatku VAT w rolnictwie, ulg podatkowych, ubezpieczeń, przekazywania i nabywania gospodarstw, prawnych i finansowych aspektów uruchamiania pozarolniczych form aktywności gospodarczej i związanych z nimi podatków, prawnych aspektów funkcjonowania grup producentów, itp. Najwięcej ośrodków wskazywało na potrzeby w zakresie informacji prawnych jako „trudne do pozyskania” i „potrzebne w przyszłości”.

Osobna grupa potrzeb, wyraźnie eksponowana przez respondentów to potrzeby informacyjne związane z dostosowywaniem rolnictwa do integracji z Unią Europejską. Informacje z tego zakresu wskazane zostały jako szczególnie potrzebne w przyszłości.

Wśród aktualnie poszukiwanych informacji z tego zakresu dominowały (postęp w negocjacjach z UE w sprawach dotyczących rolnictwa, standardy i wymagania jakościowe dla produktów rolniczych i sposobów ich wytwarzania, prawo w krajach UE dotyczące spraw funkcjonowania rolnictwa, organizacje rolnicze w krajach UE, ich zakres kompetencji i sposoby funkcjonowania, możliwości i warunki korzystania ze środków pomocowych Unii Europejskiej - głównie programu SAPARD).

Jako potrzebne w przyszłości wskazywane były informacje dotyczące:

- dopłat bezpośrednich w rolnictwie, sposobów obliczania wielkości tych dopłat,
- Zintegrowany System Zarządzania i Kontroli,
- funduszy strukturalnych na rozwój obszarów wiejskich i rolnictwa.

Potrzeby informacyjne, określone jako dane statystyczne, dotyczyły aktualnej struktury zasiewów, plonów, zbiorów, stanu inwentarza, wielkości sprzedaży produktów rolnych, przedsiębiorstw skupujących produkty rolne, zakładów przetwórczych, aktualnej sytuacji w zakresie zanieczyszczeń środowiska, wielkości bezrobocia, sytuacji dochodowej różnych grup gospodarstw i odnosiły się gmin, powiatów, województwa. W powszechnej opinii Ośrodki Doradztwa Rolniczego postrzegane są jako źródło informacji dla innych odbiorców w wielu spośród wymienionych dziedzin. Ośrodki również chętnie korzystałyby z oficjalnych danych statystycznych dotyczących wymienionych dziedzin. Stan ten dotyczył głównie sytuacji aktualnej a potrzeba informacji statystycznych w przyszłości wskazana została tylko przez jeden Ośrodek Doradztwa Rolniczego.

Tabela 2

Źródła informacji dla państwowych instytucji doradztwa rolniczego

Nazwa instytucji (organizacji)	Liczba odpowiedzi *		
	A	B	C
Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa	36	21	11
Agencja Rynku Rolnego	31	19	7
Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi	24	20	20
Urząd Statystyczny	23	12	16
Przedsiębiorstwa (firmy) skupujące produkty rolne i sprzedające środki do produkcji rolniczej	23	8	6
Uczelnie rolnicze	18	12	7
Rolnicze instytuty naukowo-badawcze	17	17	19
Fundacja Programów Pomocy dla Rolnictwa	15	11	3
Krajowe Centrum Doradztwa Rozwoju Rolnictwa i Obszarów Wiejskich	14	12	17
Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej	13	16	6
Urzędy administracji państwowej	11	5	—
Instytut Hodowli i Aklimatyzacji Roślin	10	6	—
Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa	10	6	—
Banki	10	4	—
Internet	10	1	—
Urzędy samorządowe	9	5	9
Centrum Informacji Europejskiej – Urząd Komitetu Integracji Europejskiej	9	5	5
Ośrodki Doradztwa Rolniczego	9	8	4
Centralny Ośrodek Badania Odmian Roślin Uprawnych	8	6	—
Instytut Budownictwa Mechanizacji i Elektryfikacji Rolnictwa	8	6	—
Zakład Ubezpieczeń Społecznych/KRUS	7	—	—
Agencja Własności Rolnej Skarbu Państwa	6	—	—
Instytut Zootechniki	6	7	—
Prasa fachowa	5	4	—
Instytut Ochrony Roślin	4	4	—
Instytut Sadownictwa i Kwiaciarstwa	4	—	—
Izby Rolnicze	4	—	3
Okręgowa Stacja Hodowli Zwierząt	4	1	—
Instytut Rozwoju Wsi i Rolnictwa	2	2	2
Rolnicze Związki Branżowe	2	2	—
Stacja Hodowli i Unasienniania Zwierząt	2	2	—
Wojewódzka Inspekcja Sanitarna	1	1	—
Giełdy rolnicze	—	—	1
Centra informacji – specjalnie utworzone	—	—	2
Brak odpowiedzi	—	—	6

1. Proszę wymienić instytucje (organizacje), z których zasobów (usług) informacyjnych Pana(i) instytucja korzysta najczęściej? – w kolumnie A
2. Proszę wymienić instytucje (organizacje), które ocenia Pana(i) najwyżej ze względu na jakość i użyteczność dostarczanych informacji? – w kolumnie B
3. Jakie instytucje lub organizacje zdaniem Pana(i) powinny zbierać i dostarczać informacje potrzebne Waszej Instytucji? – w kolumnie C.

W tabeli 2 zestawiono odpowiedzi dotyczące źródeł informacji dla jednostek doradztwa rolniczego, ocenę jakości i użyteczności dostarczanych informacji oraz odpowiedź na pytanie jakie instytucje powinny zbierać i dostarczać informacje dla instytucji doradztwa rolniczego.

Komentarza wymagają niektóre zawarte w nich dane liczbowe. Stosunkowo dużo ośrodków, jako źródło informacji wskazało rolnicze instytuty naukowo-badawcze używając wspólnego określenia bez wymieniania nazw poszczególnych instytutów. Równocześnie inne ośrodki wymienili nazwy niektórych instytutów i jednostek badawczo-rozwojowych zamieszczonych w tabeli 2. Tym samym instytuty wymienione z nazwy zostały wymienione częściej jako instytucje, z których informacji ODR i RCDRRiOW korzystają częściej. Generalnie rolnicze instytuty naukowo-badawcze oraz uczelnie rolnicze mają w ocenie jednostek doradztwa rolniczego wysoką pozycję jako źródła poszukiwanych informacji.

Najwyższą pozycję wśród wskazanych źródeł informacji zajmuje Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi wraz z dwoma podległymi mu agencjami: Agencją Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa oraz Agencją Rynku Rolnego. Spośród resortowych instytutów naukowo-badawczych największe oczekiwania adresowane są do Instytutu Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej.

Krajowe Centrum Doradztwa Rozwoju Rolnictwa i Obszarów Wiejskich wskazywane jest również często jako instytucja, od której oczekuje się zbierania i dostarczania Ośrodkom informacji przydatnych w pracy doradczej.

Na uwagę zasługuje również wskazanie Ośrodków Doradztwa Rolniczego i wydawanych przez nich biuletynów jako źródła informacji dla innych ośrodków. Koresponduje to z jedną z opinii sformułowaną w dodatkowych uwagach zamieszczonych w ankiecie, a mianowicie zobowiązać Ośrodki Doradztwa Rolniczego, Krajowe Centrum Doradztwa, Regionalne Centra Doradztwa, instytuty naukowo-badawcze i uczelnie rolnicze do bezpłatnej wymiany wydawanych przez nie publikacji.

Respondenci wypowiedzieli się również na następujące tematy:

1. W jakiej formie informacja byłaby najbardziej odpowiednia dla Pana(i) instytucji?
(maksymalna ranga = 5 punktów, w skali od 0 do 5)

za pośrednictwem internetu,	4.2 pkt.
pisana – broszura informacyjna,	4.0 pkt.
na dyskietce,	3.4 pkt.
słowna – w trakcie cyklicznych spotkań informacyjnych,	2.5 pkt.
słowna – na zgłoszone zapotrzebowanie,	2.4 pkt.
telefonicznie.	2.4 pkt.

Zaskoczeniem może być szybko rosnące znaczenie internetu jako preferowanej formy (narzędzia) pozyskiwania informacji. Natomiast – zgodnie z powszechną opinią – niska jest ranga informacji przekazywanych słownie i telefonicznie.

2. Możliwość korzystania z informacji z zewnątrz instytucji jest/będzie w przyszłości dla dobrego funkcjonowania instytucji:

	bez znaczenia	ważna	bardzo ważna
jest obecnie:	0	10	43
będzie w przyszłości	0	0	53

Respondenci potwierdzili w swoich opiniach duże znaczenie pozyskiwanych informacji z innych instytucji. Jednomyślnie potwierdzili też, że w przyszłości informacje będą ważniejsze niż obecnie.

3. Jak Pan(i) ocenia działalność Ośrodka Doradztwa Rolniczego w sferze informacji rolniczej?

- bardzo dobrze	15 odpowiedzi,
- dobrze	31 odpowiedzi,
- dostatecznie	3 odpowiedzi,
- niedostatecznie	0 odpowiedzi,
- brak odpowiedzi	4 odpowiedzi.

W dodatkowych komentarzach do tego pytania powtarzało się stwierdzenie, że zakres działalności informacyjnej świadczonej odbiorcom przez Ośrodki Doradztwa Rolniczego i Regionalne Centra Doradztwa mógłby być szerszy ale ograniczony jest posiadanymi środkami finansowymi.

Uwagi i propozycje dotyczące kwestii nie ujętych w pytaniach a zdaniem respondentów ściśle powiązanych z podejmowanymi w ankiecie zagadnieniami.

1. Brak jest w Polsce jednolitego systemu informacji rolniczej i sprawnego przekazywania danych. Jest dużo instytucji, które zbierają i gromadzą dane ale każda działa w innym systemie. Nie można tego skoordynować na szczeblu krajowym.
2. Brak jest wiarygodnych danych statystycznych dotyczących rolnictwa i obszarów wiejskich - ostatni powszechny spis w 1996 roku.
3. Niezbędne jest wdrożenie systemu prognozowania i sygnalizacji występowania chorób i szkodników upraw.

4. Szczególnie trudno jest pozyskać informacje dotyczące „obszarów wiejskich”, zwłaszcza w odniesieniu do mniejszych jednostek terytorialnych.
5. W środkach masowego przekazu powinny być przekazywane informacje w pełni wiarygodne. Mniej deklaracji a więcej faktów mogących stanowić źródło realnych efektów.
6. Brakuje informacji rolniczych dostępnych za pośrednictwem internetu.
7. Tworzenie przez Ośrodki Doradztwa Rolniczego własnych baz danych jest bardzo kosztowne. ODR nie posiadają na ten cel wystarczających środków.

Podsumowanie

1. Zakres potrzeb informacyjnych instytucji doradztwa rolniczego jest obszerny i zróżnicowany. Największa zgodność odpowiedzi ankietowanych wystąpiła w zakresie „najczęściej poszukiwanych informacji” (36 wskazań w 53 ankietach) i dotyczyła aktualnych informacji cenowych i warunków sprzedaży/skupu produktów rolniczych.
Generalnie największe potrzeby informacyjne dotyczyły informacji rynkowych; na drugim miejscu - pod względem ilościowym - wśród informacji najczęściej poszukiwanych znalazły się informacje z zakresu wspierania przedsiębiorczości a na trzecim dotyczące postępu w technologiach produkcji rolniczej, wymagań jakościowych dotyczących produkcji i produktów rolniczych.
2. Wśród poszukiwanych przez instytucje doradztwa rolniczego informacji, zbyt wiele określanych jest jako „trudne do pozyskania” i „brakujące”. Świadczy to o braku systemowych rozwiązań w zakresie zbierania, przetwarzania i rozpowszechniania informacji rolniczej.
3. Wśród aktualnych i przyszłych źródeł informacji dla instytucji doradczych dominującą pozycję zajmuje Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa i Agencja Rynku Rolnego.
W stronę tych instytucji oraz rolniczych instytutów naukowo-badawczych i Krajowego Centrum Doradztwa Rozwoju Rolnictwa i Obszarów Wiejskich kierowane są przede wszystkim oczekiwania w zakresie gromadzenia i dostarczania informacji potrzebnych instytucjom doradczym.

MIROSLAW DRYGAS, EDWARD MATUSZAK

POTRZEBY INFORMACYJNE OŚRODKÓW DORADZTWA ROLNICZEGO

STRESZCZENIE

W artykule przedstawiono wyniki badania aktualnych i przyszłych potrzeb w zakresie informacji potrzebnych w pracy doradczej Ośrodków Doradztwa Rolniczego i Regionalnych Centrów Doradztwa Rozwoju Rolnictwa i Obszarów Wiejskich. Generalnie, jako najczęściej poszukiwane informacje, wskazane zostały informacje rynkowe; na drugim miejscu – pod względem ilościowym – wśród informacji najczęściej poszukiwanych znalazły się informacje z zakresu wspierania przedsiębiorczości, a na trzecim dotyczące postępu w technologiach produkcji rolniczej, wymagań jakościowych dotyczących produkcji i produktów rolniczych.

Wyraźnie wskazany został także niedobór informacji związanych z dostosowywaniem rolnictwa do integracji z UE, a w przyszłości również potrzeby informacyjne dotyczące zasad Wspólnej Polityki Rolnej i funduszy strukturalnych.

Wśród aktualnych i przyszłych źródeł informacji dla instytucji doradczych dominującą pozycję zajmuje Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz podległe mu Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa oraz Agencja Rynku Rolnego. W stronę tych instytucji oraz rolniczych instytutów naukowo-badawczych i Krajowego Centrum Doradztwa Rozwoju Rolnictwa i Obszarów Wiejskich kierowane są przede wszystkim oczekiwania w zakresie gromadzenia i dostarczania informacji potrzebnych instytucjom doradczym.

MIROSLAW DRYGAS, EDWARD MATUSZAK

INFORMATION NEEDS FOR AGRICULTURE ADVISORY CENTERS

SUMMARY

In the article presented the results of research in the field of actual and future information needs necessary for proper function of the Agricultural Advisory Centers and the Regional Advisory Centers for Agricultural and Rural Development.

It revealed that the most needed information is information about market, then information connected with support in entrepreneurship and on the third position there is progress in technology of agricultural production with required quality in production and in agricultural products.

It was clearly shown that there is a shortage of information connected with adapting agriculture to integration with the EC and there will be a need for information about the Common Agricultural Policy and structural funds.

The leading source of actual and future information for an advisory institutions is the Ministry of Agriculture and Rural Development, Agency for Agricultural Restructuring and Modernization and the Agency for Agricultural Market. These organizations with research and development institutions and the National Advisory Center for Agriculture and Rural Development are expected to gather and pass necessary information to advisory institution.